

Р Е Ш Е Н И Е

№ 171

гр. София, 15 май 2015 г.

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

Върховният касационен съд на Република България, I НО, в публично заседание на двадесети април през две хиляди и петнадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: НИКОЛАЙ ДЪРМОНСКИ
ЧЛЕНОВЕ: БЛАГА ИВАНОВА
РУМЕН ПЕТРОВ

при секретаря Мира Недева
и в присъствието на прокурора Петя Маринова
изслуша докладваното от
съдия ИВАНОВА касационно дело № 178 по описа за 2015 г.

Касационното производство е образувано по жалба на подсъдимия В. С. Я. срещу присъда на Софийски апелативен съд № 26 от 19.05.14 г, по ВНОХД № 455/13, с която е отменена присъда на Софийски градски съд № 261 от 2.10.2012 г, по НОХД № 437/11, с която жалбоподателят е признат за невиновен в това: на 29.11.2007 г в гр. София, да е направил опит умишлено да умъртви М. З. П. по начин, опасен за живота на мнозина, с оглед на което и на основание чл. 304 НПК, е оправдан по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 1 вр. чл. 115 вр. чл. 18, ал. 1 НК, вместо което е признат за виновен в това, че на 29.11.2007 г в гр. С., е направил опит умишлено да умъртви М. З. П. по начин, опасен за живота на мнозина, с оглед на което и на основание чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 1 вр. чл. 115 вр. чл. 18, ал. 1 и чл. 54 НК, е осъден на седемнадесет години „лишаване от свобода”, при „строг” режим, настаняване в затвор, със зачитане на предварителното задържане, считано от 22.07.2010 г до 19.03.2012 г, както и, на основание чл. 45 ЗЗД, е осъден да заплати на пострадалия обезщетение за неимуществени вреди, в размер на 50 000 лв.

С жалбата и допълненията към нея се релевират всички касационни основания. Изтъкват се следните доводи: че при анализа на доказателствените източници са допуснати множество процесуални

нарушения, че изведените съображения в подкрепа на обвинителната теза почиват на негодни доказателствени източници, че в основата на осъждането са залегнали противоречивите показания на св. П., че изводите са базирани на доказателствени материали, каквито по делото няма, че не са констатирани значимите противоречия в показанията на свидетелите-очевидци, че са противоречиви гласните доказателства относно външния вид на нападателя, че разпознаването на подсъдимия, от страна на пострадалия, е проведено в отклонение от процесуалните изисквания, че недопустимо е ползвано заключението на одорологическа експертиза, че е игнориран резултатът от приетата ДНК-експертиза на вещественото доказателство / шапка /, че не е съобразено влошеното здравословно състояние на подсъдимия към момента на деянието, че са игнорирани доказателствата, оборващи обвинителната теза, че не е изследван въпросът за свидетелската годност на наркозависимите свидетели, че мотивът на престъплението е изяснен въз основа на показанията на свидетел с тайна самоличност, че приетите факти, касаещи квалифиращия елемент по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 1 НК, надхвърлят тези, описани в обвинителния акт, че е допуснато нарушение на материалния закон, че наложеното наказание е явно несправедливо / не е съобразено влошеното здравословно състояние на жалбоподателя и продължителния срок на наказателното производство /.

С жалбата се правят алтернативни искания: да бъде отменена въззивната присъда и делото да бъде върнато за ново разглеждане, или да бъде отменена присъдата и подсъдимият да бъде оправдан, респективно, да бъде отхвърлен гражданският иск, или да бъде изменена присъдата, като бъде приложен закон за по-леко наказуемо престъпление, или да бъде намален размерът на наложеното наказание.

В съдебно заседание на настоящата инстанция защитата пледира за уважаване на жалбата.

Жалбоподателят не участва лично в касационното производство.

Гражданският ищец не участва лично в настоящето производство, като повереникът му счита, че жалбата е неоснователна.

Представителят на ВКП счита, че жалбата е неоснователна.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на страните и в пределите на своята компетентност, намери следното:

Релевираното основание по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК не е налице.

Въззивният съд е направил обстоен собствен анализ на доказателствените източници и е аргументирал становището си с кои от изводите на първата инстанция изразява несъгласие и защо. Съвкупно са анализирани гласните, писмени и веществени доказателства и доказателствени средства, които подкрепят обвинителната теза, като е отделено внимание и на защитната такава. Вярно е, че САС е цитирал разпит на св. П. от досъдебното производство от 8.01.2008 г, докато всъщност това следствено действие е проведено на 11.01.2008 г. Касае се за техническа грешка, която не се отразява на правото на защита, тъй като на жалбоподателя е гарантирана възможност да се запознае и да ползва доказателствените материали от двете фази на процеса. Неоснователен е доводът, че цитираните показания не съдържат подпис на разпитаното лице в края на протокола. Видно от т. I, л. 51 и 52, свидетелят е положил подпис под показанията си на всяка страница, с което е удостоверил верността на записаното от негово име. Вярно е, че на досъдебното производство пострадалият е разпитан пред съдия на 19.07.10 г и тези показания не са приобщени, но и такава процесуална необходимост не е възникнала. Заявеното от свидетеля в съдебната фаза не е влязло в противоречие с показанията му от 19.07.2010 г, респективно, не са били налице и другите хипотези по чл. 281 НПК. Въззивният съд подробно е обсъдил гласните доказателства, имащи отношение към авторството на деянието, респективно, към описанието на извършителя. Обстойно са анализирани показанията на пострадалия и на другите очевидци на деянието: св. Ю. Я. и св. Н. М.. Неоснователно се твърди, че в показанията на св. П. се открояват значими противоречия, които не са констатирани от въззивния съд. Липсват противоречия във версията на пострадалия за инкриминираните събития / изложените от него факти са останали непроменени от досъдебното производство /, а и съобщеното от него кореспондира на заявеното от другите очевидци на инцидента, респективно, на веществените доказателства. Що се отнася до довода, касаещ липсата на показания за изхвърляне на носената от стрелеца шапка, следва да се посочи следното: От гласните доказателства е изяснено, че деецът е пресякъл бул. „Ал. С.” и е побягнал по ул. „Бр.”. Свидетелите са наблюдавали случващото се на булеварда. Следователно, те не могат да бъдат упрекнати в недобросъвестност, тъй като е логично, че не са съобщили за факт, който не са възприели / изхвърлянето на шапката е осъществено в момент, когато не са виждали извършителя /. САС задълбочено и детайлно е проследил начина, по който намиращите се на

местопрестъплението лица са интерпретирали външния вид на стрелеца. Правилно е становището, че всеки свидетел има специфични особености за възприемане и възпроизвеждане на наблюдаваните събития, което произтича от индивидуалните способности на личността да запамети и да разкаже за видяното. В този смисъл, не би могло да се очаква, че лицата, наблюдавали едно и също събитие, биха го описали по напълно идентичен начин, което обяснява констатираните несъществени различия в свидетелските показания при обрисуване на извършителя. Въззивният съд правилно е отбелязал, че липсва различие по съществените елементи на описанието като ръст, телосложение, възраст, цвят на кожата, цвят на очите. Показанията на свидетеля с тайна самоличност идентификационен № 15 са ползвани само със спомагателно значение при формиране на доказателствените изводи, независимо че свидетелят също е очевидец на деянието / САС се е позовал приоритетно на явните доказателства, които са достатъчни за формиране на надеждна доказателствена основа за осъдителна присъда /. Достоверността на казаното от св. П. проличава и от съобщени от него детайли, кореспондиращи на изложеното от другите очевидци. Например, св. П. е съобщил, че се е озовал лице в лице с нападателя, че последният е насочил оръжие към главата му, а той, за да се предпази, се е опитал да избуца ръката му. Такова действие / замахване с ръка / е възприето от св. Я., дал показания относно същото обстоятелство.

При обсъждане на довода, касаещ годността на разпознаването от досъдебното производство, при което св. П. е посочил подсъдимия, следва да се проследи хронологията на събитията, предшестващи следственото действие, а именно: Св. П. е дал подробни показания за външния вид на стрелеца още на досъдебното производство, когато е заявил, че е видял лицето и може да го идентифицира. Наказателното производство е спряно, тъй като извършителят не е разкрит. През есента на 2009 г. пострадалият е постъпил в затвора за изтърпяване на наложено му наказание „лишаване от свобода”. В началото на 2010 г., по време на престоя в пенитенциарното заведение, видял отпечатана във вестник снимка на мъж, в чието лице познал извършителя. Под снимката било записано името „В.-Б.”. Св. П. споделил с друг затворник / св. Ал. /, че лицето от снимката се е опитало да го убие. По съвет на адвокат се съгласил да съобщи това обстоятелство на полицията и бил посетен от служители на МВР. Междувременно по отношение на него била задействана процедура за предсрочното му освобождаване. Св. П. изявил желание да даде показания след

освобождането си от затвора и през месец юни 2010 г бил разпитан в качеството на свидетел. За потвърждение на изнесената от него информация му били предявени множество снимки, сред които и тази на подсъдимия. Пострадалият посочил В. Я. като лицето, стреляло срещу него. Именно това полицейско действие е определено от въззивния съд като „неиздържан полицейски ход”, в смисъл, че за нуждите на разследването не се е налагало провеждане на „оперативно мероприятие” / предявяване на фотоалбум /. Правилно е прието, че това не е довело до опорочаване на разпознаването като процесуално действие, извършено на 20.07.2010 г. Съображенията за това са следните: На посочената дата, на разпознаващия свидетел не са предоставени снимки на евентуалния извършител / това се е случило един месец по-рано /. Спазено е изискването за провеждане на разпит на свидетеля преди разпознаването. В протокола за разпит от същата дата пострадалият е уточнил по кои белези би могъл да разпознае извършителя: „по формата и размера на главата, формата и размера на лицето, по телосложението”. Дал е следното описание: „Стрелецът беше среден на ръст, набит и здрав, с кафяви очи. Коса не съм видял. С кръгло лице, може би леко тъмно, но не от ромски произход. По време на стрелбата беше с „небрежна” брада, като че ли не се беше бръснал три-четири дни. Възможно е по-тъмният цвят на лицето му да се дължи на брадата”. Изпълнено е и другото императивно изискване / чл. 171, ал. 2 НПК / и преди следственото действие не е допуснат контакт между разпознаващ и разпознаван. Следователно, процедурата по чл. 169 и сл. НПК е спазена, поради което резултатът от разпознаването правилно е ценен като годно доказателствено средство. От друга страна, отразените в протокола за разпознаване обстоятелства се потвърждават и от показанията на поемните лица: св. И. и св. Б.. Вярно е становището на САС, че протоколът за разпознаване, при който св. Ю. Я. е посочил подсъдимия, е негодно доказателствено средство поради липса на съществен реквизит, какъвто е подписът на разследващия орган. В същото време, за обстоятелството, че св. Ю. Я. е разпознал именно жалбоподателя, са събрани гласни доказателства, изводими от показанията на поемните лица: св. М. и св. Н., които са ценени в контекста на събраната доказателствена съвкупност. В подкрепа на обвинителната теза е и протоколът за разпознаване, при който свидетелят с тайна самоличност идентификационен № 15 е посочил подсъдимия, респективно, показанията на поемните лица: св. М. и св. Н.. Що се отнася до цвета на шапката, носена от стрелеца, следва се отбележи следното: Въззивният съд подробно се е спрял на

показанията, касаещи посоченото обстоятелство, и правилно е приел, че съществуващите неточности се дължат на краткото време, през което свидетелите са наблюдавали събитията с оглед и на индивидуалните им особености за запаметяване и възпроизвеждане на видяното. От гласните доказателствени източници е установено, че стрелецът е носил шапка, а и такава е намерена в близост до местопроизшествието. Свидетелите са възприели два цвята на шапката: черно и бяло, а изетата от местопроизшествието шапка е черна. От заключението на ДНК-експертизата на шапката е установено, че по нея липсват биологични следи от подсъдимия. Обсъждайки събраните доказателства, САС е разсъждавал по въпроса каква е възможната причина по шапката да не са открити такива следи. В този аспект е посочил, че деецът е носил лента или плат с бял цвят под черната шапка / не е изключено да е носил и друга шапка под черната /. Този извод не влиза в противоречие с действителното съдържание на коментираните доказателствени източници, тъй като приетото от съда кореспондира на възприятието на свидетелите за два цвята на шапката, както и дава логично обяснение на причината да не останат биологични следи по шапката, която е носена върху друга материя. Що се отнася до резултата от одорологическото изследване, въззивният съд правилно е отбелязал, че то не е експертиза по смисъла на НПК. В съдебната практика е изяснено, че мирисовите следи имат веществен характер и биха могли да бъдат обект на научно изследване, резултатът от което се инкорпорира в доказателствената съвкупност. В случая, е установено, че мирисовите следи, иззети от веществените доказателства / шапка и патрон /, съвпадат с тези от подсъдимия, което не би било възможно, ако жалбоподателят не е имал досег с веществените доказателства. САС обаче не е ползвал приоритетно одорологическото изследване, а само го е отбелязал като обстоятелство, което се вписва във фактическата обстановка, изяснена въз основа на кредитираните доказателствени източници, подкрепящи обвинителната теза.

На следващо място, при оценката на показанията, депозирани от св. Ю. Я., е взето предвид, че същият е съобщил за зависимост към наркотични вещества. За съда обаче не е възникнало съмнение в свидетелската му годност, поради което не е намерил за необходимо да допусне СПЕ по този въпрос / чл. 144, ал. 2, т. 5 НПК /. Другият зависим към наркотици свидетел, св. И. А., е бил разпитан на досъдебното производство и тогава не е имало съмнение в годността му правилно да възприема и възпроизвежда релевантните факти. В

съдебната фаза е установено, че същият е починал, което е обусловило приобщаване на показанията му, по реда на чл. 281 НПК.

САС е обсъдил съображенията на защитата срещу авторството на деянието, които се свеждат до следното:

На първо място, че подсъдимият и пострадалият са се познавали, откъдето и версията на пострадалия се явява недостоверна. За проверка на тази теза са анализирани обясненията на подсъдимия и „подкрепящите” ги показания на св. К. Й. и правилно не им е дадена вяра. САС е отбелязал, че в цитираните гласни доказателствени средства прави впечатление, че е „запомнен” единствено фактът на запознанството между В. Я. и М. П. преди инкриминираното деяние, но не и обстоятелствата, при които е станало това, лицата, които са присъствали, естеството на водените разговори. Въззивният съд не е имал основание да отхвърли показанията на пострадалия, който неизменно е твърдял, че не е познавал извършителя / подсъдимия /, а е узнал впоследствие името му.

На второ място, че подсъдимият не би могъл да извърши деянието, тъй като здравословното му състояние към 29.11.2007 г не е позволявало това. По делото е приложена документация, сочеща, че в края на месец септември 2007 г, жалбоподателят е пострадал от огнестрелно нараняване на лява длан и ляво бедро. Подсъдимият е заявил, че травмата на левия крак е била сериозна и той се е затруднявал при ходене в продължителен период от време, включващ и датата на деянието. Това твърдение е „подкрепено” от показанията на св. К. Й., разказал, че към края на ноември 2007 г е подпомагал подсъдимия при придвижването му. За проверка на цитираните гласни доказателствени източници е изслушана СМЕ, със задача да се определи тежестта на получените от В. Я. телесни увреждания и необходимия период на възстановяване. Вещото лице е ползвало медицинската документация, съставена по повод на уврежданията от края на септември 2007 г, и е посочило, че се касае за лека телесна повреда, за отзвучаването на която е достатъчен период от 30 дни. САС е кредитирал СМЕ и с оглед на нейното заключение е приел, че обясненията на подсъдимия и показанията на св. К. Й. са недостоверни и не следва да бъдат кредитирани. Правилно са отхвърлени и показанията на св. К., според когото подсъдимият е имал разкъсани ставни връзки на лявото коляно, което е наложило оперативно лечение. Отчетено е това, че свидетелят е познавал подсъдимия и се е опитал да му направи „услуга”. Съобразено е обстоятелството, че в медицинската документация не е отразено увреждане, изискващо оперативно

лечение. Освен това, в здравното заведение, в което се твърди, че е извършена операцията, липсва отбелязване това да се е случило.

На трето място, че обвинителната теза е опровергана от показанията на групата свидетели, изтърпяващи наказание „лишаване от свобода”: св. Т., св. Х., св. М., св. Я., св. Т., св. П.. Според тези свидетели, пострадалият е дал показания срещу жалбоподателя / „натопил” го е / срещу обещание да бъде освободен от затвора и да му бъде осигурена възможност да се лекува. Правилно са отхвърлени показанията на цитираните свидетели като опровергани от следните факти: Установено е, че свидетелите не са пребивавали заедно с пострадалия в затвора по едно и също време. Описаните събития се отнасят за период от време, когато процедурата по условно предсрочно освобождаване на св. П. вече е била задействана. За периода, за който се отнасят свидетелските показания, към 2010 г, лечението на пострадалия е било приключило. Към същия момент, полицията не би могла да повлияе на наказателното производство, което вече се е намирало в съдебната фаза.

На четвърто място, че действителният извършител на престъплението е починалият И. Б., данни за което се съдържат в показанията на св. Б.. САС е взел отношение по тази версия и правилно я е отхвърлил като недостоверна. От една страна, обстоятелствата, при които е „извършено” престъплението от посоченото лице, не съвпадат с тези, касаещи действителните събития. От друга страна, описанието на стрелеца, дадено от очевидците, съществено се различава от външния вид на починалия И. Б. / по делото е приложено копие от личния му картон със снимка, съхраняван от „П.” на МВР /.

На пето място, че пострадалият е посочил като извършител бивш служител от охраната му. Според св. К. Я., М. му е споделил посоченото обстоятелство. САС правилно е отхвърлил тази версия поради следните съображения: Св. П. категорично е отрекъл да е ползвал охрана, респективно, да е възприел стрелеца като лице, което познава. Наред с това, св. П., бивша съпруга на пострадалия, е съобщила, че в нито един период от живота си М. не е ползвал охрана.

САС е подложил на анализ и показанията на анонимния свидетел, разпитан за първи път пред въззивната инстанция. Той е пресъздал извънпроцесуално признание на подсъдимия, че е извършил покушението срещу св. П.. Както и при преценката на показанията на другия анонимен свидетел, въззивният съд ги е ползвал само със спомагателно значение, отдавайки приоритет на явните доказателства. Прави впечатление, че свидетелят е изложил специфични факти, които

биха могли да бъдат известни на извършителя и на жертвата, например, че „пистолетът е засякъл” и се налага М. да бъде „повторен”. Свидетелят е посочил и друг факт: че към края на месец ноември 2007 г, подсъдимият е бил в добро физическо състояние и активно е спортувал, което кореспондира на СМЕ, сочеща на отзвучаване на уврежданията, получени в края на септември 2007 г, за срок от тридесет дни. Показанията на анонимен свидетел са годно доказателствено средство, поради което няма пречка от тях да бъде изведен мотивът на престъплението. САС се е позовал на казаното от свидетеля относно мотива, а именно: възложената на подсъдимия „поръчка” да лиши от живот пострадалия срещу заплащане на съответно възнаграждение. Несъмнено, такъв мотив е от значение при преценката на степента на обществена опасност на деянието, която се съобразява при индивидуализацията на наказанието.

Не е допуснато процесуално нарушение относно обстоятелствата, имащи значение за квалификацията по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 1 НК. В обвинителния акт е отразено, че в близост до мястото на инцидента се е намирал св. Ю. Я., чийто живот е бил поставен в опасност. Известно е, че за квалификацията по „начин, опасен за живота на мнозина”, е достатъчно да е било възможно причиняване на смъртта на още едно лице, извън жертвата, каквото обстоятелство се съдържа в обвинителния акт. САС е изложил разсъждения, касаещи мястото на инцидента, като е посочил, че деянието е осъществено в жилищен квартал, в близост до кафене и училище, в час на денонощието, предполагащ преминаване на множество лица, сред които и деца. Тези съображения не надхвърлят кръга от факти, по които жалбоподателят е упражнил правото си на защита, а се отнасят до обстоятелствата, при които е извършено престъплението, имащи значение и за степента на обществена опасност на инкриминираното деяние.

Липсата на допуснато нарушение по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК изключва възможността за отмяна на въззивната присъда и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на САС, а искането в тази насока не може да бъде удовлетворено.

Не е допуснато и нарушение по чл. 348, ал. 1, т. 1 НПК. Деянието съставлява опит за квалифицирано убийство, престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 6, пр. 1 вр. чл. 115 вр. чл. 18, ал. 1 НК, каквато е възприетата по делото правна квалификация. Не са налице основания за прилагане на закон за по-леко наказуемо престъпление / такова по чл. 115 вр. чл. 18, ал. 1 НК /, поради което искането в тази насока не може да бъде уважено. Не може да бъде удовлетворено и искането за отмяна на

осъдителната присъда и оправдаване на подсъдимия, тъй като не е налице чл. 354, ал. 1, т. 2 вр. чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК / липсва хипотезата на осъждане за несъставомерно деяние /.

Не е допуснато и нарушение по чл. 348, ал. 1, т. 3 НПК. Въззивният съд е обсъдил обстоятелствата, имащи значение за индивидуализацията на наказателната отговорност, при което е стигнал до правилния извод, че наказанието следва да се определи при хипотезата на чл. 54 НК. Степента на обществена опасност на деянието, което, макар и спряло в стадия на опита, е изключително висока, тъй като тя е завишена както с оглед на мотива на престъплението, така и с оглед характера на посегателството, отличаващо се със значимо засягане на защитените обществени отношения. Пострадалият е прострелян шест пъти, в резултат от което е получил множество и сериозни увреждания, довели до изпадането му в кома, след излизането от която е последвал продължителен възстановителен период. Деянието е извършено на публично място, в близост до училище, с което е била създадена опасност за живота на множество лица, включително и деца. Степента на обществена опасност на дееца също е завишена, тъй като се касае за личност с обременено съдебно минало и отрицателни характеристични данни. С оглед на изложеното, и предвид целите по чл. 36 НК, отмереното наказание седемнадесет години „лишаване от свобода” не влиза в противоречие със законовия критерий за справедливост по чл. 348, ал. 5 НПК. Що се отнася до срока на наказателното производство и актуалното здравословно състояние на жалбоподателя / представените медицински документи сочат на заболяване с благоприятна прогноза /, тези обстоятелства имат характер на смекчаващи такива, но, преценени в контекста на отегчаващите, не биха променили крайния извод по строгостта на наказанието. Ето защо, не са налице условия за смекчаване на наказателноправното положение на подсъдимия, а искането в тази насока не може да бъде уважено.

Не е допуснато нарушение на чл. 52 ЗЗД при определяне на обезщетението за неимуществени вреди, в размер на 50 000 лв. Инкриминираното деяние покрива признаците на деликт по смисъла на чл. 45 ЗЗД, в какъвто случай виновният дължи поправка на причинените вреди. В този смисъл, искането за отхвърляне на гражданския иск е неоснователно и не може да бъде уважено. При определяне на размера на дължимото се обезщетение по чл. 45 ЗЗД е взето предвид, че св. П. е изживял болки и страдания в продължителен период, а процесът на възстановяване е бил бавен и мъчителен.

Съобразено е, че пострадалият е загубил орган / оперативно е отстранен десният му бъбрек поради разкъсване от огнестрелното поражение /, увредени са и други органи, с което е засегнато неблагоприятно общото му здравословно състояние. Ето защо, определеното обезщетение, в размер на 50 000 лв, би могло да репарира претърпените от пострадалия неимуществени вреди, тоест, е справедливо по смисъла на чл. 52 ЗЗД. Ето защо присъденото в полза на пострадалия обезщетение не следва да бъде редуцирано до по-нисък размер от 50 000 лв, а искането на жалбоподателя в тази насока не може да бъде уважено.

По изложените съображения, ВКС намери, че жалбата е неоснователна и следва да бъде оставена без уважение.

Водим от горното и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 НПК, ВКС, I НО,

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ в СИЛА въззивна присъда на Софийски апелативен съд № 26 от 19.05.2014 г, по ВНОХД № 455/13.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: